

Всички вярващи
бяха заедно и
имаха всичко общо.

Деяния 2:44

ТЕМА НА БРОЯ

РЕДАКЦИОННА

Скъпи читатели,

През месец юни отбелязваме празника Петдесетница. Това е денят, когато Божият Дух е даден на Църквата.

Благодарение на този дар от Господа можем ежедневно да бъдем отгадени на Неговата сила и да очакваме всичко онова, което трябва да чуем от Бога. Светият Дух, който живее в нас и ни говори, отваря нашите очи, за да виждаме какво прави Бог днес за нас. Наред с това Той ни напомня за нещата, които Бог вече е извършил в миналото. Духът на Бога ни дава точните думи, които да кажем, показва ни посоката, в която да вървим, и ни напътства в нашите лични молитви – за себе си и за околните.

Чрез Светия Дух всеки ден Бог ни напътства, като казвай „не“ на нещата, които може да ни навредят, освобождава ни от злото и изкушенията и казвай в сърцето ни „да“ на всичко онова, което ще ни донесе благословение.

Когато ходим в Духа, ние се научаваме да бъдем внимателни спрямо Бога и да чуваме какво ни казва Той като естествена част от нашето духовно ходене. Това е християнският живот, живян с голяма чувствителност към Божия глас, без значение по какъв начин Господ избира да ни говори.

Честит празник!

Олег Константинов

Петдесетница

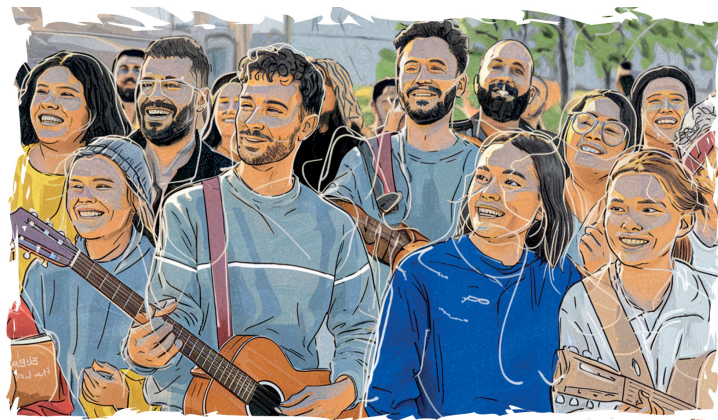
п-р Владимир Железов

Наблюдавам мокрите улици, обрулените листа и начупените клони след поредната силна пролетна буря. И се сещам за думите на Свещеното писание: „Господ не беше във вятъра... не беше в земетресението... не беше в огъня; а след огъня – звук като от тих повеи“ (III Цар. 19:11-12).

Всеки знае християнското клише „Бог е навсякъде.“ И все пак в Библията, а и от нашия опит, виждаме, че Бог сякаш е повече на едно място, отколкото на друго. И преди да започнете да ме замервате с камъни, ще обясня, че вярвам в Божието всеприсъствие или всеприсъствие!

Работата е там, че всеки християнин иска да бъде по-близо до Бога. Какво трябва да означава това? Ние, разбира се, нямаме предвид, че Бог е на определено място във времето и пространството, а че копнеем за такова състояние на духа и сърцето, в което Божият Дух може свободно да проявява Себе Си и да прослави Господ Исус чрез нас. Такъв смисъл се съдържа и в молитвата на ранната Църква, записана в книгата Деяния на апостолите: „Дай на Своите слуги да говорят Твоето слово с пълна дързост, като Ти

простираш ръката Си за изцеление и да стават знамения и чудеса чрез името на Твоя свят Слуга Исус. И като се помолиха, мястото, където бяха събрани, се разтърси и всички бяха изпълнени със Светия Дух, и с дързост говореха Божието слово“ (Деян. 4:29-31). Да, това е времето, когато Бог е вършил велики чудеса и знамения сред хората, които скромно се наричали ученици...

следва на 2 стр.

НАШИТЕ ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ

Пастир Христо Куличев – вяра и дела с дълбока следа

п-р Данаил Игнатов

През този месец се навършват пет години от раздялата ни с пастир Христо Куличев.

На 11 юни 2019 г. п-р Куличев премина в Христовата слава. Освен с дългогодишното си посвещение на пастирско служение, писателска дейност и различни административни длъжности, освен с достойното устояване на репресии заради вярата, той остава в нашата памет и с възстановяването на издаването на нашия вестник на 1 юли 1991 г.: след 42-годишен период на забрана от страна на комунистическия режим (от ноември 1948 г.).

Христо Куличев е роден в дома на македонски преселници, на 16 юли 1930 г., в село Розово, близо до град Брацигово.¹ През 1952 г. завършва Факултета по славянски филологии към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и работи за кратко време като преподавател по български език и литература. Но поради откритото свидетелство за вярата си в Исус Христос е уволнен от атеистичната училищна администрация. Налага се да се преквалифицира и да работи в строителството.

следва на 4 стр.

ГЛАСЪТ НА АМВОНА

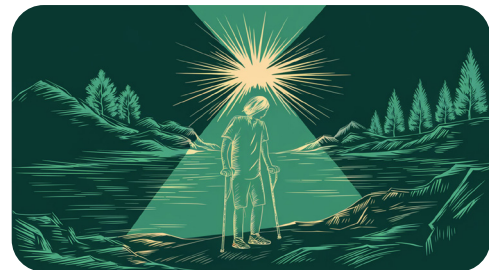
Вяра в трудни времена

п-р Владимир Железов

Понякога ни е толкова трудно, че не знаем какво друго да направим, освен да паднем в краката на Исус. Божията благодат ни снижава в Неговите нозе. И това винаги се оказва правилният избор!

Когато се откажем от своята сила, ставаме истински силни с Божията сила. Когато се откажем от своята мъдрост, Бог ни дава чиста, миролюбива и пълна с добри плодове мъдрост от небето. Когато се откажем от своите пътища и приемем Божието водителство, дори когато не виждаме изходен път, се оказва, че всеки път, който поемаме в следване на Исус, е правилният.

Това е обратната аритметика на Бога. В Божието царство прославянето означава себеотрицание, глупостта означава мъдрост, а немошата – непобедима сила.

следва на 3 стр.

Петдесетница

п-р Владимир Железов

следва от 1 стр.

Но къде все пак може да бъде открит Господ днес? Къде можем да разговаряме с Него, да Му кажем какво ни притеснява, кое ни терзае? Къде може да Го срещнем? Очевидно в наши дни Той не идва до нас в силата на природните стихии, макар че народът ни от древни дни възприема природните бедствия като дело на Божията ръка! Въпреки това Бог не идва до нас като Потоп, сложил край на безбожния свят по времето на Ной. Нито идва до нас като Облака, който води Божия народ през пустинята. Не идва и като огъня и тъмена, с които проявява силата и присъствието Си на планината Синай. За пророк Илия Божи-ят глас идва като тих повей. За апостоли-те на Петдесетница Господ изпраща Духа Си като силен вятър. При нас обаче, които вярваме в Исус, Светият Дух идва като отговор на молитва! Той идва и остава винаги с нас като Личност! И всеки, който вярва в Господа, може да изрази по различен начин как Светият Дух пребъдва в живота му.

Какво обаче е и какво не е Петдесетница? Преди години четох книгата на един духовен пастир, който говореше за идването на Светия Дух в живота му като за „моята Петдесетница“, като за едно много индивидуално духовно преживяване. Интересно е, че в библейското свидетелство и в опита на ранната Църква, Петдесетница е събитие на *християнската общност*: опитност с Бога, която се случва в богослуженото, молитвено събрание на вярващите в Христос. Това знаменателно събитие категорично не е преживяване на „говорене на езици“ като индивидуален духовен опит, който няма никаква връзка с Църквата като Тяло Христово. Петдесетница е съчетаване на Небето със Земята! А на Небето и на Земята има много повече от един човек. Всички вярващи в Христос *заедно* са приели Светия Дух. Той е даден на Църквата. Никой човек няма Светия Дух в Неговата пълнота, освен възплътеният Божий Син, в Когото телесно обитава цялата пълнота на Бога. Ние *заедно* сме Тяло Христово и съединени с Христос, *заедно* като Църква имаме пълнота в Него (Кол. 2:9-10). Същевременно Светият Дух излива в сърцата ни Божията любов по такъв начин, че ние я преживяваме като любовта на Бога „лично към мен“.

Джон Уесли, при своето прословуто преживяване на улица „Олдърсгейт“, където почувствал сърцето си „странно затоплено“, сам свидетелства, че тогава му се дава „увереност, че Той [Христос] е отнел греховете ми, дори моите, и ме е спасил от закона на греха и на смъртта. Започнах да се моля с цялата си сила за тези, които се бяха отнесли зле с мен и ме бяха преследвали. След това изповядах открито пред всички присъстващи това, което чувствах за пръв път в сърцето си“. В този паметен миг той изповядва своята жива вяра в Христос и получава увереност от Бога, че лично неговите грехове са простени. Какво се случва с Джон Уесли? Той преживява благодатното действие на Светия Дух. Уесли получава тази евангелска опитност в църковно събрание, а не в лично отшелническо търсене на Бога. Въпреки това много християни днес са убедени, че Бог би ни говорил или да-рил с благодатта на Светия Дух по-скоро когато сме сами в молитва, отколкото в богослуженото събрание на църквата.

Светият Дух действа по специален начин в събранието на вярващите. Петдесетница е Вавилонското знамение с обратен знак. Във Вавилон Господ разбърква езиците на народите, за да ги възпре да отидат до крайност в отхвърлянето на Божията воля. Така Той ги разпръсва по всички краища на света. На Петдесетница Господ *дарява* на учениците Светия Дух, за да могат

да извършат Неговата воля. В това величествено събитие Духът ги събира в една общност, прави ги един нов народ, едно богочовешко тяло, възглавено от Христос. С достъпа си до Бога в единия Дух всички стават едно семейство, обединено под господството на Исус Христос. В един миг, със знаменieto на кръщението с Духа, те проговарят на непознат за тях език, приемат сила и способност от Бога да свидетелстват за великите Божи дела.

Но нито силата на Бога, нито способността да свидетелстваме за Исус Христос, са целта на Петдесетница. Същността на този празник се състои в думите на Господ Исус: „Няма да ви оставя сираци, ще дойда при вас“ (Йоан 14:18). Петдесетница е изпълнение на тези думи на Исус. Господ идва до нас и в нас чрез Своя Дух. Исус остава и живее в нас чрез Духа завинаги. „Аз съм с вас завинаги!“ Това прави Петдесетница толкова важен за нас! Исус е с нас! Той е близо, по-близо, отколкото можем да си представим! Той живее в сърцата ни и никой не може да угаси любовта Му към нас! И това е радостна вест, която си заслужава да празнуваме не само на Петдесетница, а и всеки ден от своя живот; на всяко богослужение, когато разчупваме тялото и пием кръвта на Господа на светата Трапеза; на всяко събрание, когато общуваме и се молим един за друг! Господ е с нас, в нас и за нас!

Ела, Господи! □

Вестник *Зорница* е издание с консервативен протестантско-евангелски характер. Списва се от редакционна колегия към **Българско евангелско дружество**.

По второстепенни доктринални въпроси редакцията допуска разнообразие от мнения. Становището на даден автор невинаги съвпада с това на редакционната колегия.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Влади Райчинов, Владимир Железов,
Данаил Игнатов, Емил Марков,
Олег Константинов, Радостин Марчев,
Станислав Алексиев, Тодор Велчев

ЗОРНИЦА

БЪЛГАРСКО ЕВАНГЕЛСКО ДРУЖЕСТВО

адрес: БЕД, ул. Солунска 49, София 1000 | email: vestnik.zornitsa@gmail.com | FB: vestnikzornitsa | web: zornitsa.bg | тел.: 0892 250 517

Редактор на броя: Олег Константинов
Коректор: Тодор Велчев
Предпечат: Мариет Крушева
Печат: *Прима принт* ЕООД

Каталожен номер за абонамент
към Български пощи: 312
ISSN: 0861-3826

Зорница се нуждае от финансова подкрепа. Бъдете съработници на най-старото българско периодично издание! Ще бъдем благодарни, ако обмислите с молитва да бъдете спомоществователи на изданието!
Българско евангелско дружество | IBAN: BG84 BPBI 7942 1021 9606 01 | BIC: BPBIBGSF

Вяра в трудни времена

п-р Владимир Железов

следва от 1 стр.

В Божието царство са блажени не богатите, а бедните духом; не защитените, а гонените; не които са лишени от война, а които творят мир! „Когато има благодат, човек прави всичко заради Бога... Не очаква да му кажеш „Браво!“ Той вече има това „Браво!“ в себе си, има в себе си похвалата от Бога.“¹ Да имаш благодат означава да вършиш всичко със Светия Дух. Благодатта не ни е дадена, за да ни избави от трудностите, а да ни даде импулс и сили да се хвърлим в тежката битка. Когато търсим Господа и Неговата правда, Той ни прави „повече от победители чрез Този, който ни е възлюбил“ (Рим. 8:37). Отговорът на Бога, когато сме в изпитание, ни показва, че Той се интересува от нас, че се грижи за всяка подробност от нашия живот, и че има последната дума във всяка ситуация.

Яир, началник на синагогата в Капернаум, взема правилно решение. Пада пред краката на Исус и се моли за дъщеричката си, която е на умиране (Марк 5:22-23). Моли Исус да положи ръце на нея, за „да оздравее и да живее“.

Господ се вслушва в молбата му и отива с него. По пътя, докато минава през тълпата от хора, Исус усеща, че някой се допира с вяра до Него и че от Него излиза сила. Това е жена, която от дванадесет години страда от кръвотечение. Тя силно вярва, че ако се допре до Исус, ще бъде изцелена. И тя наистина получава пълно изцеление от Бога. Нейното страдание започва дванадесет години по-рано и завършва при нозете на Исус. Цялата болка, нещастие и разорение приключва за миг, когато Исус ѝ показва милост.

При Яир ситуацията е различна. През тези години той не е живял бедно, нито е преживявал такова страдание. Дванадесет години по-рано се ражда единствената му рожба – момиченце, което го е радвало и му е носело удовлетворение от живота. Правил си е планове как след години гъщеря му ще се омъжи и ще го радва и с внуци. Но внезапно всички надежди са помрачени. Тя се разболява тежко. Няма надежда за оздравяване. Единствената възможност, която той вижда, е в този пророк и изцелител на име Исус.

Докато вървят към дома му, идва страшната вест: „Дъщеря ти умря. Защо още затрудняваш Учителя?“ (Марк 5:35).

Не ви ли е много познато? Молите се Бог да ви помогне. Той потвърждава, че ще отговори на молитвите ви, но тогава идва страшното. Идва изпитът на вярата. Момент на избор – дали да се боим или да вярваме! Хората, които казват тези думи, са добронамерени. Те са се примирили, че това е краят. От молитви вече няма смисъл. Лекарите не са помогнали, Бог се е забавил да даде отговор и трябва да приемем неизбежното. Краят е дошъл.

Радостната вест е, че в такива мигове Исус е до нас! Той е с нас там: в нашето страдание и изпитания. Знае точно кога да ни подкрепи. За Яир подкрепата се състои в простичките думи: „Не се бой, само вярвай!“. За нас подкрепата може да се изразява в обновена надежда след период на отчаяние, в необяснима промяна в поведението на тези, които ни притесняват или просто в дълбок покой в душата ни от осъзнаването, че имаме Бога! Когато сме в изпитание, основното изкушение е да спрем да се молим и да занимаваме Бога с нашите проблеми. *Защо още затрудняваш Учителя? Всичко свърши. Свиквай с мисълта, че това е част от живота. Няма смисъл да се надяваш повече.*

Работата е там, че Бог желае „да Го затрудняваме!“ Той се радва, когато Неговите деца не се поддават на страха, а укрепват във вярата си в ден на изпитание. Има ли родител, който не би помогнал с радост на своето чадо, което се учи да ходи? Дори и сто пъти на ден то да вдига ръце за помощ, родителят винаги ще го подкрепи! Това е и целта на Божията благодат. Тя ни се дава с цел. Целта е да се научим да ходим в светлината на Бога. Благодатта Божия ни спасява, като ни учи да се отречем от всичко, което ни пречи да следваме Христос, и да заживеем „разбрано, праведно и благочестиво“ в очакване на явяването на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос в слава (Тит 2:11-13).

Бог желае „да Го затрудняваме!“ Това не означава да търсим пътя на най-малкото съпротивление, а „да се борим“ в молитва и да действваме с Божията любов. „Християнството е убедително именно защото не те избавя непосредствено от злото, нито от смъртта, а те поставя да воюваш с тях и да ги преодолееш „в Светия Дух“, да ги надмогнеш с Дух Свети, с нелицемерна любов“².

Цар Давид преживява много моменти, в които може да се откаже, но той не го прави. В I Царе 30 гл. е изправен не просто пред ужаса от това да види цялото си семейство и имущество, разграбено от многократно превъзхождащата го армия на амаличаните, но и пред това собствените му хора в огорчението си да искат да го убият с камъни заради случилото се и с техните семейства. Божието слово обаче ни свидетелства какво прави Давид в това време на голямо притеснение: „Давид се укрепи в Господа, своя Бог!“ (I Царе 30:6). Той се обръща към свещеника Авиатар и се допитва до Господа. Отговорът на Бога е еднозначен: Давид ще преследва амаличаните, ще ги настигне и ще избави всички пленници от ръцете им. Точно така се случва. Макар че армията на Давид наброява само четиристотин души, Бог изпълнява словото Си и възвръща на Давид всичко, което му е ограбено, заедно с богата плячка. Когато действваме с Божията благодат, със Светия Дух, Бог воюва за нас!

Няма значение какво казват хората, когато Бог говори. Исус влиза в дома на Яир и смъмря присъстващите, че плачат за момичето, понеже то е заспало, а не умряло. То е умряло за хората, но е живо за Христос, който е възкресението и животът. Хората се присмиват на Исус за думите Му, но накрая са посрамени, когато виждат момичето живо. Не хората, а Бог има последната дума. „Уповавай се на Господа с цялото си сърце и не се облягай на своя разум“ (Пр. 3:5). Не се бойте, а само вярвайте! От нозете на Исус пътят е само нагоре!

Подобно на старейшините пред Божия престол, нека се учим да падаме в краката на Господа и да хвърляме короните си пред Него, за да бъде единствен Господар в нашия живот! Тогава и в най-трудните времена ще имаме изходен път! Бог да ни благослови! □

¹ Н. Лудовикос, *Беседа*, том 1 (София, 2015), 41 с.

² Там там, 42 с.

Дни на огнени изпитания

п-р Васил Зяпков

С десанта на англо-американците на запад, войната навлезе в решителна фаза. След години на приготовленияа грамадни армии отново са застанали една срещу друга. Според коментаторите на всички европейски радиостанции предстоят невиджани в историята на човечеството сражения. Небето на запад вече се облява с огън и пламъци.

Положението на запад неминуемо ще се отрази и на изток. И тук се очаква голяма офанзива от руска страна. Москва сигурно ще използва благоприятното положение, което се създава за нея. Германия ще бъде принудена да се бие на няколко фронта. Това значи кръвава, страшна, унищожителна борба на живот или смърт. А с борбата идват и изпитанията. След изпитанията през последните четири

години, след изпитанията на въздушните терористични нападения, европейските народи са изправени пред нови такива. В действителност горчивите огнени изпитания за европейските народи тепърва започват.

Речите, които някои държавни мъже отправиха напоследък към своите народи не бяха нищо друго освен апел за сплотеност, твърдост, търпеливост и смел дух, за да могат да понесат изпитанията, които ги чакат.

Ние не знаем дали тези изпитания няма да залееят и нашата земя. Дај Боже, да ни отминне тази горчива чаша! Наистина в настоящия момент тежестта на войната е далече от нас, но знаем от опитност, че днешният кръвав ураган бърже мести огнените си точки. За това най-доброто е да бъдем готови да

посрещнем всички изпитания на войната.

Когато един народ е млад, жилав, кален в борбите за своята свобода, когато е мъдро управляван и добре просвещаван, когато е единен в своя стремеж за постигане на националните си идеали, когато всеки един от неговите синове представлява крепост на силен, непокланитим дух, когато зад материалните му и духовни сили стоят богати източници, той няма защо да не бъде готов за всякакви изпитания в своя исторически път.

Предстоят дни на огнени изпитания. Ние ще ги посрещнем с твърд дух, с вяра в правотата на каузата, за която се борим и с упование в Бога, Който всякога е на страната на правдата в света! □

ИЗ АРХИВА

Зорница, 15 юни 1944 г.

Пастир Христо Куличев – вяра и дела с дълбока следа

п-р Данаил Игнатов

следва от 1 стр.

Подобно начало на житейския си път изминава и неговият брат Димитър Куличев, който завършва философия в Софийския университет, но по идеологически причини, вместо да се развие в тази област, става строителен работник. Всъщност строителството е професия на техния баща и двамата братя много скоро се изясняват с качествата си на високо квалифицирани майстори-строители. Още през петдесетте години те се включват активно в различни евангелизационни инициативи в страната.

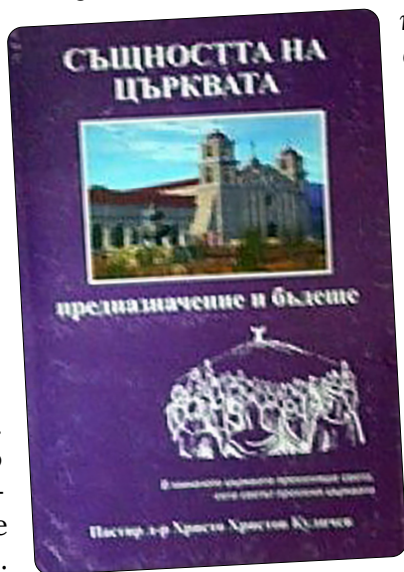
През 1983 г. п-р Христо Куличев поема отговорност за амвона на Първа евангелска съборна църква в София. Атеистичната власт е разтревожена от неговото плодотворно пасторско дело и от работата му с младежи, както и от отказа му да сътрудничи с органите на Държавна сигурност. През април 1985 г. п-р Христо Куличев и п-р Димитър Куличев са осъдени на различни срокове затвор, по скалъпено дело за противодействие на органите на държавната власт. След затвора, Христо Куличев е интерниран, без семейството си, в село Ножарево, Силистренско, в продължение на година и половина (1986-1987 г.). След 1990 г. е избран да води духовната работа като пастир на Първа евангелска църква в столицата и председател на Съюза на евангелските съборни църкви в България.

От 1991 г. до октомври 2015 г. п-р Куличев ръководи издаването на вестник *Зорница*, с активната помощ на съпругата си Цвете Куличева и на други сътрудници.

На мене, най-нищожния от всички светии, се даде тази благодат, да благовестя между езичниците неизследимото Христово богатство и да осветлявам всички в наредбата относно тайната, която от векове е била скрита у Бога, Създателя на всичко, така че на небесните началства и власти да стане позната сега чрез църквата многообразната премъдрост на Бога, според предвечното намерение, което Той изработи в Христос Исус, нашия Господ.

Ефесяни 3:8-11

Той е автор както на голям обем от статии във вестника, така и на няколко книги, между които личат заглавия като *На свобода в затвора*, *Процесите – Партията срещу Църквата*, *Заслугите на протестантите за българския народ*, *Същността на Църквата – предназначение и бъдеще*. Той е редактор и съавтор на второто актуализирано издание на *Вестители на истината – история на евангелските църкви в България*.²

Тук помещаваме откъс от предговора към книгата на п-р Хр. Куличев *Същността на Църквата – предназначение и бъдеще*:

„В миналото Църквата променяше света, а днес светът променя църквата. Защо?

Дали това е резултат от „духовното израстване“ на съвременните вярващи? Дали те са станали по-духовни? Дали те са се освободили от „тесногърдието и ограниченото мислене“ на апостолите и на първите християни, които не са искали да знаят нищо друго, освен Исус Христос и то Него разпнат? Дали стремежът на съвременните вярващи да премахнат границата между Църквата и света е в полза на Църквата? [...]

Неоспорим факт е, че Църквата е оказала огромно влияние не само върху християнските, но и върху езическите народи, които са възприели много от нравствените добродетели на Евангелието. В резултат на това огромно влияние, ние имаме *християнизиран свят*, който за съжаление не живее по християнски. От друга страна, светът е оказал своето влияние върху Църквата и ние имаме една *светска Църква*, която проповядва Христовата истина, но няма Неговата сила. Нашето желание е да разгледаме Църквата не като православна, католическа или протестантска, а Църквата, изявена и разкрита в Божието слово като Христово тяло.

Чрез Църквата Бог иска да стане позната и на небето и на земята Неговата многообразна премъдрост, според предвечното намерение, което Той изработи в Христос, още преди създаването на света.

Каква велика привилегия има Църквата! Ето защо, ние трябва да знаем същността на Църквата и как тя може да извърши това. Нашето желание е, с Божията помощ и ръководството на Светия Дух, да разгледаме същността на Църквата така, както е изявена в Божието слово.³

Пастир Христо Куличев остави след себе си траен пример на един достоен Христов служител, изпълнен с вяра и извършил дела с дълбока следа. □

Самуел Гобат – мисионерът, който стана епископ

Емил Марков

Днес в йерархията на Божиите служители епископът стои на по-високо стъпало спрямо мисионера. Поне от човешка гледна точка, той сякаш е натоварен с повече власт и авторитет – не само в Църквата, но и пред света. Може би по тази причина апостол Павел пише: „Ако се ревне някому епископство...“ (1 Тим. 3:1).

От друга страна, мисионерската работа изглежда далеч по-романтична, но също така е и много по-опасна и несигурна. При всички случаи обаче епископът и мисионерът, като служители на Бога, са еднакво отговорни пред Него. Всеки от тях носи собствения си кръст. Това вероятно би потвърдил Самуел Гобат – мисионерът, който е издигнат като епископ, но до края на живота си служи вярно като благовестител.

Роден през 1799 г. в Швейцария, Самуел Гобат е ръкоположен в Лутеранската църква и след като придобива в Лондон и Париж известни познания по арабски и геез (език, на който и днес говорят в Еритрея), започва служение като мисионер под егидата на Англиканска църква към Църковното мисионерско общество.

На 7 юни 1834 г. Самуел потегля за Абисиния (днешна Етиопия), заедно с младата си съпруга Мария Зелер. Той вече е бил там около година по-рано и желанието му е да затвърди изградените връзки с местната православната коптска църква. По пътя през Арабия обаче нещата се объркват сериозно. Самуел заболява тежко. Съпругата му също се разболява от холера, а той се оказва прекалено слаб, за да ѝ помогне.

>>

>> През следващите няколко години животът им е истинска агония. Понякога Мария не може да се сдържи и пита Господ защо, след като са оставили всичко заради Него, трябва да страдат толкова много. Въпреки това тя се опитва да се подчини на волята Му.

Служението като цяло е успешно, но продължителното боледуване на Самуел ги принуждава да поемат обратно към Европа. Прекосяващи Египет, те страдат постоянно от жажда и глад, а хората наоколо с каменни лица им отказват всякаква помощ. Първородното им дете умира само на часове от евентуална лекарска помощ в Кайро. По-късно Мария описва този ден като най-ужасния в живота си. Те обаче не се отказват.

Впоследствие Гобат е изпратен в Малта, където между 1839 и 1845 г. ръководи превода на Библията на арабски и служи като вицепрезидент на Малтийския протестантски колеж. Заплащането е нищожно и семейството страда от крайна бедност, но здравето му се подобрява. Скоро обаче идва ново предизвикателство.

За да се противопоставят на френското покровителство на католиците и руското на православните в Палестина, през 1841 г. англичаните и прусаците се съгласяват да изпратят епископ в Йерусалим, който да предприеме мисионерска работа и да защити протестантите. Първият епископ – обърнатият от юдаизма към англиканството Майкъл Солон Александър, прекарва по-голямата част от времето си в опити да спечели евреи и мюсюлмани за протестантството. Епископ Александър умира през 1845 г.

и пруският крал Фридрих Уилям IV спешно моли Самуил Гобат да приеме поста. Той приема поканата като призив от Бога и семейството се премества в Йерусалим.

Самуел Гобат; възстановен образ по исторически данни
| изображение: tensor.art

И като епископ Гобат на практика си остава мисионер. В своята служба той скоро се сблъсква с трудности относно обръщането на евреите. Тези от тях, които приемат християнството, губят работата си и стават мишена на подигравки и презрение от страна на техните семейства и приятели. Това е проблем, според Самуел, тъй като мнозинството е много бедно и би станало зависимо от милостиня. Той вярва, че готовността на новопокръстените евреи да учат занаят би била доказателство за тяхната искреност. Така те ще се издържат сами и ще са по-малко зависими от милостиня. Желанията обаче са малко.

В същото време Гобат смята, че не е Божията воля да ограничи мисията само до евреи. Той не споделя хилядолетните очаквания на мнозина по отношение на

възстановяването на евреите в Палестина, затова приема за свой дълг да насочи енергията си не само към евреите, но и към гърците, варварите, „напистите“, арменците, турците и т.н. Гобат призова англиканите в Палестина да съсредоточат усилията си за покръстване на православните араби. Това ядосва високоставените църковни служители в англиканската църква и разгневява финансираната от Русия православна църква в Йерусалим.

Самуел Гобат служи енергично като епископ в продължение на повече от тридесет години. Той оставя след себе си тридесет и седем палестински училища с общо записани 1400 ученици, дванадесет местни църкви и няколко болници. Създаденото от него през 1847 г. „Епархийно училище на Гобат“, днес е Йерусалимски университетски колеж. Също така той ръкополага първите арабски духовници на епархията.

Относно критиките за приемането на православни вярващи в протестантски църкви Самуел Гобат обяснява, че тези хора са били прогонени от традиционните си църкви, когато са се опитали да изучават Библията. Няколко британски епископи декларират пълното си доверие в него.

Самуел Гобат умира през 1879 г., а само няколко седмици по-късно, пословично вярната му съпруга също напуска този свят. Неговият племенник – Чарлз Алберт Гобат, получава Нобелова награда за мир през 1902 г. Едно нещо е безспорно – оценен или критикуван, този посветен Божий служител оставя след себе си следа. ▢

Един княз на 190 години

п-р Станислав Алексиев

Да, става дума за Чарлс Хъдън Спърджън (1834-1892 г.). Още от ранна възраст той проявява изключителна проповедническа дарба. Неслучайно е наречен „князът на проповедниците“. Роден е преди 190 години: на 19 юни 1834 г. в Келведън, Есекс, Англия. Чарлс е първородният от общо 17 братя и сестри, въпреки че само осем оцеляват до зряла възраст. Баща му, Джон Спърджън (1810-1902), е бил пастир на независима (неангликанска) конгрегационална църква в Толсбъри, близо до Колчестър. Поради икономически затруднения, Чарлс прекарва ранното си детство при баба си и дядо си в малкото селце Стамбърн, Есекс. Той е дълбоко повлиян от дядо си Джеймс Спърджън (1776-1884 г.), високо уважаван пуритански проповедник.

По-късно в живота си Чарлс с умиление си спомня годините, когато е израснал в енорията на църквата. Там, заобиколен от проповеди, молитви, химни и религиозни класически произведения, той развива дълбоки духовни убеждения. Обича да чете. Две книги го пленяват като момче и оказват трайно въздействие върху вяра та му. Едната е „Книгата на мъчениците“ на Фокс, а другата е „Пътешественикът“ на Бъниан. Обръщането на Спърджън от номиналния конгрегационализъм става на 6 януари 1850 г., когато е на 15 години. На

път за уговорена среща, снежна буря го принуждава да прекъсне планираното пътуване и да се приюти в малка методистка църква на улица „Артилерийска“ в Нютаун, Колчестър, където Бог отваря сърцето му за спасителната вест. Текстът, който го е развълнувал, е Исая 45:22 („Погледнете към Мене и се спасете, всички земни краища, защото аз съм Бог и няма друг!“).

По-късно през същата година той се премества в Кеймбридж, където впоследствие става учител в неделно училище. Първата си проповед Спърджън произнася през зимата на 1850-51 г. във вила в Тевършъм, докато замества свой приятел. Още от самото начало на служението на Спърджън стилът и способностите му се смятат за далеч над средните. През същата година той е назначен за пастир на баптистката църква в Уотърбич, Кембриджшър, където публикува първата си литературна творба: трактат за Евангелието, написан през 1853 г.

През април 1854 г., след тримесечно проповядване на изпитателен срок, само четири години след обръщането си и едва 19-годишен, Спърджън бива призован да

служи като пастир на известната църква „Ню Парк Стрийт“ в Саутърк.

По това време това е най-голямата баптистка общност в Лондон. Преди него там са пастирували баптистът Бенджамин Кич и богословът Джон Гил, а по времето на Спърджън църквата става известна под името Metropolitan Tabernacle, както се нарича и до днес.

В рамките на няколко месеца след пристигането на Спърджън на Парк Стрийт, неговите способности на проповедник му носят известност. През следващата година е публикувана първата му проповед в „Новия амвон на Парк Стрийт“. Проповедите на Спърджън се публикуват в печатен вид всяка седмица и имат висок тираж. До смъртта си през 1892 г. той ще произнесе близо 3600 проповеди и ще публикува 49 тома с коментари, поговорки, анекдоти, илюстрации и посвещения.

По повод 190 години от неговото рождение, вестник Зорница ще публикува още материали с по-неизвестна информация за живота на този истински „княз на проповедниците“. ▢

Апостолът на Германия

1270 години от мъченическата смърт на Бонифаций

п-р Станислав Алексиев

„Да проповядваме Божиите планове на големи и малки, на богати и бедни. Да ги възвестяваме на всички съсловия и на всички възрасти, докато Господ ни дава сили, навреме и ненаврем.“ Тези думи принадлежат на един от най-известните мисионери на VIII век сред германските племена. Той се казва Уилфрид и се ражда през 673 г. в южната част на Англия. От малък е приет и бива възпитан в абатството в Ексетър и после – в това в Нурслинг, според правилата на строгия бенедиктински устав. В периода на християнското си образование Уилфрид се научава на усърдие в молитвата, в учението, на вяроност към католическата Църква и на мисионерски плам при обръщането към Христа на езическите народи, както и на онези, които повторно са изпаднали в езичество. За да разбира по-добре свещените текстове, Уилфрид научава латински, гръцки и еврейски език, изучава задълбочено посланието и духовността на отците на Църквата, става учител и пише граматика за своите ученици, твори и поезия.

И понеже сме в месеца на „езиците“ (Петдесетница), нека споменем, че Уилфрид поисква назначение от папата да замине за Северна Холандия и там да работи сред езическите племена. Той смята, че неговият англосаксонски ще бъде разбран не само от холандците, но и от германските народи. Така, освен че учи древните езици, той разчита и на дарбата да разбира и хората около себе си, защото Господ неслучайно го е заселил в тези земи.

За да се справи с нелеката задача да благовества, Уилфрид разбира, че му трябва подкрепата на църквата. Нужни са му повече съработници, които да му помагат сред народите. Те трябва да осъзнават, че не само ще проповядват на езичниците, но – ако е нужно – ще трябва да дадат и живота си за Христа. Затова през 718 г. той се отправя за Рим, за да се срещне с папа Григорий II, който също желае спасението на германските народи. Папата го задържа при себе си за цялата зима и през май следващата година го изпраща като папски мисионер с всички нужни пълномощия, давайки му ново име: Бонифаций. С това име Уилфрид става

известен и като „апостолът на Германия“.

Връщайки се от Рим, Бонифаций си спечелва слава сред германските народи, като отсича свещения дъб на техния езически бог Тор. Дървото се разцепило на четири части и паднало с трясък още при първите удари. Езичниците очаквали, че боговете ще поразят Бонифаций. Когато последният излязъл невредим, те осъзнали безсилието на своите богове и признали, че християнският Бог е по-велик от техния. Като ироничен жест, Бонифаций използвал отсечения дъб, за да построи църква.

Следва период на плодотворно благовестие. Откликът е толкова голям, че се налага Бонифаций да пише до Англия за още работници. Десетки английски монаси се отзовават с готовност и хиляди езичници са доведени при Христос в областите Фризия, Хесен и Тюрингия. По онова време езикът на немските саксонци бил толкова близък до английския саксонски, че англичаните не срещнали особени проблеми в разбирането и общуването.

Успехът на Бонифаций в обръщането на езичниците към живия Христос е бил толкова голям, че папата го назначава за архиепископ на областта. Така този свят мъж получил пълномощия да създава епископски седалища и да назначава епископи, където е необходимо. Също така той основава манастири, включително прочутата обител във Фулда.

След мисионерската му дейност се нареждат усилията му за реформиране на франкската църква. Тя била изпаднала в поквара. Чрез поредица от събори и с личните си призови, Бонифаций провежда морална реформа сред народа. Укрепва църквата и това оказва влияние на цялото общество.

Апостолът на Германия загива мъченически на 81-годишна възраст. На 5 юни 754 г., заедно с 52 монаси, той очаква пристигането на няколко новопокръстени, които трябвало да приемат в църквата. Внезапно върху тях се нахвърля отряд фризи, въоръжени с мечове. Епископът забранява на своите братя да се бият, с думите: „Спрете, деца, не се бийте; оставете войната, защото свидетелството на Писанието ни призовава да отговаряме на злото не със

Св. Бонифаций; худ. Корнелис Бломарт, ок. 1630 г.
| изображение: Wikipedia

зло, а с добро. Ето че настъпи желаното време, ето че дойде часът на нашата крайна цел: смелост в Господа!“ Призовавайки сътрудниците си да приемат мъченическа смърт за Христовото царство, старецът смело понася ударите на меч – в защита предпазва единствено главата си с книгата, която чете. Петдесет и трима християни биват посечени до смърт. Така завършва земния си живот Бонифаций, един от най-влиятелните англичани на всички времена.

Дали използваме езика, който Бог ни е дал, за да разширяваме Неговото царство? Колко хора около нас, колко народи биха разбрали какво им казваме! Нека не ни се спира това, че в страната ни има различни диалекти и че народите около нас са различни. В месеца на Петдесетница нека не забравяме да разказваме за великите Божии дела (Деяния 2:11). В историята на Църквата има толкова много хора като Бонифаций, които не са се спирали дори и пред меч, за да донесат спасителната вест до колкото се може повече непокаяли се души. Нека се наредим сред тях! ▢

Евангелски живот

ИЗ АРХИВА

Зорница, 15 юни 1944 г.

Асеновград

Онзи евангелист, който желае да види ползата и благословието от сливането на малки геноминационни групички в една евангелска църква, нека посети Асеновградската църква. Преди години там съществуваша и живееше крайно анемичен живот няколко малки евангелски групички, но днес там има една жива и дейна евангелска църква. Хубавите неделни служби и живите молитвени събрания свидетелстват, че младият и енергичен пастир Симеон Илиев е работил с ентузиазъм и посвещение.

Младите при църквата, а и евакуираните от София и Пловдив евангелисти, вливат нова струя в църковния живот. При църквата е открит и

детска градина. Повече от 20 деца на възраст от 3 до 8 години, всички от евангелски семейства, се събират в църковния младежки салон или в църковната градина, при хубаво време и се възпитават под ръководството на опитни учителки. Духовни песнички, заучаване на библейски стихове, приказки, приучаване децата да се молят, игри, закуски – ето ежедневната програма, която се следва. Тази детска градина е за родителите голямо облекчение, защото при настъпилото работно време те могат да оставят децата си на мили учителски грижи и да се отдават на полската си работа. Църквата е приела напоследък значителна група нови членове. Това е внесло голямо насърчение в живота на братята евангелисти в града.

Панагюрище

Малката църква тук се е доста оживила вследствие пристигането на евакуирани братя от София и Пловдив. Г-ца Славка Бонева от Пловдив е основала детско неделно училище, което се посещава добре. За Великден при преизпълнен салон е била изнесена хубава забава. След изпълнението на сценката „Къде е Исус?“, на децата са били раздадени подаръци.

Коматев

Църквата е била посетена от дякон г-н Петър Илиев, който с участието на дяконите Стефан Маринов и Начо Грозев е уредил възпоменателна служба за покойния п-р Димитър Фурнаджиев.

>>

Илия Темков – един рицар на музиката

п-р Данаил Игнатов

На 15 май 2024 г., в Галерията за изкуство към хотел „Анел“ в София, беше представена книгата Илия Темков – един рицар на музиката, творба на Нейка Кръстева, която има дълга кариера в областта на разследващата журналистика и е автор на документалния филм Дългият коридор и книгата Присъдата (The Verdict).

При представянето Нейка Кръстева изтъкна, че интересът ѝ към живота на този наш музикант се е събудил от разговор с дъщеря му Милена, с която е имала професионални контакти. От своя страна Юлиана Томова, издател на книгата, сподели, че когато я прочела „на един дъх“, останала с потребност да има „още и още“ от нея.

Наистина книгата заслужава читателския интерес. Вниманието, което ѝ отделяме на страниците на вестник Зорница, се дължи не само на това, че тя отразява житейския и творчески път на един забележителен български диригент, а и на факта, че биографията на Илия Темков е пряко свързана със семейството на пастир Васил Зяпков. Авторката не пропуска да отдели специално място да разкаже кой е Васил Зяпков и колко тежко са били засегнати с неговото семейство от присъдата, произнесена на Пастирските процеси през 1948-1949 г. Книгата описва как Илия свързва живота си с дъщерята на пастира Румян и как остава непоколебимо до нея въпреки предупрежденията от страна на Държавна сигурност относно последствията за кариерата му поради тази връзка и въпреки изключването му от редовете на БКП. Последствията за кариерата му наистина има и те се отразяват на

някои негови творчески проекти. Все пак, за щастие, тя не е провалена напълно.

Тук споделяме някои сведения за творческия път на музиканта, заимствани от представената книга.

Илия Темков (1923-2002 г.) завършва Държавната музикална академия през 1949 г. Още като студент става музикален ръководител на Детско-юношеския отдел на Българското национално радио и щатен композитор към него. През 1950 г., по поръка на диригента Саша Попов, сформира и ръководи Софийския филхармоничен хор. През 1951 г. е назначен като втори диригент на Пловдивската филхармония, ръководена от Добрин Петков. От есента на 1956 г. до края на 1959 г. пребивава в ГДР като специализант в Дрезденската филхармония, а след това и като диригент към Берлинския радиооркестър.

През 1960 г. Илия Темков се завръща в България и е назначен за главен диригент на Държавния симфоничен оркестър на Русе. Установява се там със съпругата си Румяна и дъщеря им Милена.

По това време Русе е наричан „Малката Виена“, но оркестърът е съставен предимно от музиканти-любители, някои от които са изселени от София поради роднински връзки с осъдени от Народния съд. Въпреки това с упорита работа и благодарение на отговорното отношение на самите музиканти Илия успява да издигне оркестъра на професионално равнище.

През март 1961 г. в Русе се провежда фестивал под надслов „Музикални дни на дружба и културното сътрудничество между НР България и ГДР“, за което главен принос има Илия Темков. На следващата

Нейка Кръстева, Илия Темков. Един рицар на музиката (Български бестселър, 2024).

година се организира подобно събитие, дало начало на традиционния международен фестивал „Мартенски музикални дни“.

Още от студентските си години Илия Темков се проявява и като музиковед. През януари 1981 г. малък редакторски екип под негово ръководство започва да издава първия музикален вестник у нас: „Музикален живот“. За съжаление, уличаването на главния редактор в незачитане на партийни авторитети води до неговото сваляне от поста, а през 1984 г. вестникът е закрит.

Все пак Илия Темков получава приживе признание за творческата си дейност. Удостоен с всички степени на орден „Кирил и Методий“, също и с Орден за заслуги към ГДР, а през 1983 г. и с орден „Народна република България“, II степен. През 2000 г. става почетен гражданин на Русе.

Представената книга Илия Темков – един рицар на музиката съдържа снимки от личния архив на семейство Темкови и фотокопия на документи, които представят ценно приложение към нейното съдържание. Те добавят към стойността ѝ като рядка публикация за живота на този съвременен български деец на културата. □

Нейка Кръстева и И. Томова | снимка: Р. Кацаров

Милена Темкова | снимка: Р. Кацаров

>>

Поради евакуацията на Пловдив доста братя са намерили прибежище в Коматеве. Тука пребивава и семейството на пастир Ламбри Мишков. Всяка неделя вечер пастир Мишков води вечерна служба в Коматевската църква. Евангелисти и православни се стичат да слушат и пият от вечния извор на живота. Тези вечерни служби представляват истински духовен пир за братята в Коматеве.

Каменна река

Превъзможвайки с Божия помощ всички мъчнотии, п-р К. Мърваков е посетил църквата на 23 април и е бил от голяма полза за братята. Извършените няколко венчавки и кръщения са внесли много радост в доста евангелски домове, а отслужването

на Господнята вечеря е приближило църковните братя по-близо до Спасителя Христос.

Неделните служби, водени от п-р Мърваков, са били отлично посетени. Приятелите благодарят сърдечно на п-р Мърваков и очакват той да ги посещава от време на време. Те се радват, че не са забравени в тези времена на големи изпитания.

София

След бомбардировката на София и разрушаването на Първа евангелска църква, почти всички църковни членове се разпръснаха из България. Все пак в столицата има още евангелисти. Някои членове са се настанили в близките околности на София. Всяка неделя в 9 часа сутринта има богослужение

в Баптистката евангелска църква на ул. Осогово. Последната е напълно запазена. Една група от около 20 души се събира всяка неделя след обед в дома на брат Куличев в Малашевци, за да изучават неделните уроци. Слава на Бога, че и в сред бомбардировки и тревоги Христос пак има свидетели!

Костенец

За първи път църквата в Костенец е записала няколко членове за Българското евангелско дружество. Евакуираният там брат Г. М. Попов, член на редакционния ни комитет, е работил усърдно, за да запознае местните евангелисти с целите и дейността на евангелското дружество. Стореното в Костенец е твърде похвално. □

Джанюариъс Макгахан – един истински приятел на България

П-р Данаил Игнатов

През юни 2024 г. се навършват сто и осемдесет години от рождението и почти век и половина от кончината на един свидетел и приятел на изстрадалия български народ през Априлското въстание: военния кореспондент Джанюариъс Алоишис Макгахан.

Джанюариъс Макгахан е роден на 12 юни 1844 г. в скромна ферма, разположена недалеч от Ню Лексингтън, щата Охайо. Баща му е бил емигрант от Ирландия и умира млад. Джанюариъс е отгледан от майка си Естер Демпси, която се отличава със силен характер. След като завършва училището в Ню Лексингтън, Джанюариъс учителства за кратко време в щата Индиана, а по-късно продължава образованието си в търговско училище в Сейнт Луис. В края на 1868 г. заминава за Европа, за да учи право в Брюксел. С романтична душа, търсеца по-силни усещания, той очевидно не вижда бъдещето си в юридическата кариера и скоро изоставя следването.

Започва да пътува из Германия и Франция. Тъкмо тогава избухва Френско-пруската война (1870-1871 г.) и пред младия Макгахан се открива примамливата възможност да поеме по пътя на журналистиката. Става кореспондент на нюйоркския вестник „Хералд“, в който отразява хода на войната. След Франция заминава за Русия, където проследява отблизо военни операции на имперските сили в Азия. През 1874 г. замина за Испания, за да отрази въстанието на карлистите, а година по-късно се включва в арктическата експедиция „Пандора“, която има за цел да открие следите на загиналия през 1847 г. британски полярен изследовател сър Джон Франклин.

Скоро след това до международната общественост достигат сведения за Априлското въстание в България и за жестокото му потушаване. За турските зверства през време на въстанието заговорват първи протестантските мисионери, които служат по това време в България.¹

Д-р Албърт Лонг и директорът на Робърт колеж Джордж Уошбърн получават писма от района на Пазарджик с призив за помощ.

След като научава за тези събития, Макгахан се свързва с Пиърс и през юни 1876 г. заминава за Константинопол, където неговият стар приятел Юджийн Скайлър е станал секретар на легацията на САЩ и генерален консул в Цариград.

Макгахан и Скайлър предприемат разследвания за насилията в българските земи. Двамата имат писмо от Високата порта, за да бъдат подпомогани и да им се оказва съдействие от турските власти. Придружават ги Джеймс Кларк и помощник редакторът на вестник Зорница Петър Димитров като преводач.³

В продължение на около един месец те успяват да обхоят десетки селища в Пловдивско, Пазарджишко, Ямболско, Сливенско, Търновско, Габровско и Севлиево. В тези райони се развиват най-силно и масово въстанически действия и именно там османската власт използва най-жестоки мерки за смазване на българското движение.

След като поредната от дописки по българското въстание за Дейли Нюз завършва, лондонското издателство „Брадбъри, Андрю & Ко“ събира и отпечатва всички репортажи на Макгахан под общото заглавие „Турските зверства в България“. Тези сведения и докладът на Юджийн Скайлър предизвикват

водача на либералната партия Уилям Гладстон да постави остро пред съвестта на английския парламент жестокостите, които се извършват на Балканите и да издаде две брошури в защита на българите през есента на 1876 г.

След провала на усилията за мирно уреждане на Източната криза, Макгахан се посвещава на поредната си мисия, възложена му от Дейли Нюз – да следи отблизо подготовката и хода на Руско-турската война (1877-1878 г.). Макгахан има шанса да познава добре някои от главните действащи лица сред руските генерали като например Скобелев и Гурко, което му позволява да следи отблизо събитията от зоната на непосредствените бойни действия, изминавайки заедно с армията целия път на войната.

След края на войната Макгахан се установява в Цариград, заедно с жена си Барбара и сина им Пол.

Но няколко месеца по-късно, докато оказва помощ на свой приятел, се разболява от тиф и на 9 юни 1878 г. умира, едва на 34 години.

През 1884 г. тленните му останки са пренесени в САЩ и тържествено погребани в Ню Лексингтън. Когато посетил гроба му в Америка, българският писател Стоян Ватралски възкликнал: „Свободна България е най-добрият му паметник!“ □

Макгахан периодично изпраща дописки по телеграф до лондонския Дейли Нюз. Комуникациите по това време, поради цензурата и поради технически причини, се осъществяват по сложен път през Букурещ, със съдействието на българи като Найден Геров и Евлоги Георгиев. Преводачът на двамата американци, Петър Димитров, споделя:

Щом се върнахме от Батак в Татар Пазарджик, г. Макгахан отпрати до Дейли Нюз в Лондон дълга телеграма, в която описа Баташкото трагично събитие тъй чувствително и тъй трогателно, щото произведе голямо вълнение в цяла Англия и в Европа. Когато ни я прочете, г. Скайлър и аз ся просълзахме.⁴

Те се отнасят до британския посланик в Цариград, но по-съществена роля изиграват дописките на техния приятел Едвин Пиърс, кореспондент на Дейли Нюз.²

¹ Д. Страшимиров, *История на Априлското въстание*, т. III, 358 с.

² *Вестители на истината*, 70-74 с.

³ Пак там.

⁴ П. Димитров, *Лични спомени*, 148 с.